

СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд на докторант Светослав Валериев Маноилов на тема „*Руският консерватизъм през втората половина на XIX-началото на XX век*”

за присъждане на образователната и научна степен „Доктор”

от доц. д-р Росица Ташева, преподавател в Исторически факултет на СУ „Св. Климент Охридски”, катедра Нова и съвременна история, научен ръководител на докторанта

Светослав Маноилов беше зачислен в докторантура, редовна форма на обучение, към катедрата по Нова и съвременна история в ИФ на СУ на 01.02.2008 г. Той положи изпитите от докторантския минимум с отличен успех; три пъти беше на специализация в Московския държавен университет; активно се включи в международната програма *ClioHres.net* – проект на ЕС за съставяне на общоевропейска история, в семинарите, организирани от *Диалог Европа (СУ)*, както и в проекта *Anamnesis*, електронно списание на ИФ в СУ. Докторантът участва с доклади на теми, свързани с проблематиката на дисертационния труд, в пет международни научни конференции - в Потсдам и Прага през 2008 г., в Алкала и Пиза през 2009 г., в Брюксел през 2010 г., а така също и в проведените през 2008-2010 г. конференции на ИФ в Гьолечица и Кюстендил. Автор е на четиринадесет статии, публикувани или под печат, в специализирани научни издания и в сборници с материали от научни конференции.

Сериозното отношение на Светослав Маноилов към научно-изследователските задачи и свързаното с докторантурата обучение, проявената от него изключителна активност при изпълнението на изследователски проекти от национална и международна значимост, участието му в международни научни форуми са основание за висока оценка на неговата работа. През трите години на докторантурата той неизменно получаваше положителна атестация от катедрата по Нова и съвременна история в ИФ на СУ, а дисертацията му, след успешното ѝ представяне в Катедрата, бе допусната до защита пред специализирано Научно жури.

Основната цел, която Светослав Маноилов си поставя в дисертационния труд, е „да оформи една достатъчно ясна концепция за генезиса, приоритетите и тенденциите на консервативната мисъл в Русия през втората половина на XIX-началото на XX век”, като проучи руския консерватизъм „не само като политическо учение, а и като философско течение и начин на мислене”. Разглежданата проблематика е сложна и значима, а възприетият подход на изследването оригинален: авторът представя формирането на руския консерватизъм, на неговите главни черти и идеи чрез сравнителен анализ на философските и политическите концепции на водещите фигури в руския консервативен лагер.

Положителна оценка заслужава добре изградената, логически ясна и балансирана структура на дисертацията. Съдържанието ѝ включва увод, пет глави, заключение и списък на използваните извори и литература, с общ обем 282 страници.

В първа глава авторът засяга проблема за генезиса на консерватизма като политическа идеология и практика и търси връзките на руския консерватизъм със западноевропейския. С основание специално внимание той отделя на политическата философия на Едмънд Бърк, както и на влиянието на идеите на Жозеф дьо Местр за формирането на руската консервативна мисъл. В тази част на работата интерес буди и материалът, посветен на император Александър I. Дисертантът правилно подчертава, че опитвайки се да реализира идеята си за обединена християнска нация чрез изграждането на Свещен съюз на монарсите, Александър I се проявява като един от най-ярките консервативни политици в Европа в началото на деветнадесетото столетие.

В следващите глави на дисертацията сред плеядата от представители на руската консервативна мисъл от втората половина на XIX и началото на XX век Светослав Маноилов разглежда онези, които имат най-важен принос за изграждането и утвърждаването на консервативната концепция в Русия. Дисертантът представя руските мислители като отделни личности, като цялостни и завършени образи, за

да подчертае тяхната индивидуалност и разкрие по-добре личния им принос. В същото време за целите на изследването си той използва сравнителния метод за изучаване и оценка и подрежда руските консерватори „по двойки“, за да съпостави идеите им, да потърси и изтъкне общите черти и различията между тях. В един точен научно-изследователски текст с подходящи анализи и оценки са представени възгледите на „боготърсачите“ Фьодор Достоевски и Николай Бердяев, „лидерите на консервативния лагер“ Константин Победоносцев и Михаил Катков, „медиците“ на руския консерватизъм Николай Данилевски и Константин Леонтиев и най-после консервативните журналисти Иван Аксаков и Лев Тихомиров. В заключението на работата дисертантът предлага своя отговор на въпроса какво представлява руският консерватизъм от втората половина на XIX-началото на XX век и подчертава неговите специфични, оригинални черти.

Дисертационният труд на Светослав Маноилов отговаря на научните критерии за самостоятелно, грижливо и коректно проведено изследване по избраната проблематика. Работата е изградена върху основата на богата изворова база, в това число и на неизползвани до този момент материали. Отличава се със своя подробен научен апарат, а приложената библиография съдържа повече от двеста заглавия на български, руски и английски език. Темата е развита аналитично, с добре осмислени изводи и обобщения. Авторът успява да докаже тезата си, че руските консервативни мислители не са „елементарни реакционери“ и ретроградни хора, а воюват за силна и независима Русия, изградена върху най-положителното от нейните традиции, възприела една нова ценностна система, даваща възможност на човека да търси и постига съвършенство.

Със своята разработка докторантът прави несъмнен принос към изучаването и концептуалното осмисляне на руския консерватизъм във втората половина на XIX и началото на XX век. Представеният впечатлителен списък на научни публикации по темата на дисертацията доказва, че най-съществените резултати от неговото изследване вече са достояние на научните среди у нас и в чужбина. Държа да подчертая, че

дисертационният труд на Светослав Маноилов получи положителната оценка, представена в писмен вид, и на един от водещите специалисти по история на Русия в новото време професор, доктор на историческите науки Николай Цимбаев. Възможно е в работата на дисертанта да се открият отделни слабости и пропуски, но те в никакъв случай не могат да омаловажат положителните качества на осъщественото научно изследване, постиженията и приносите на автора.

Безспорните научни достойнства на представения дисертационен труд на тема *„Руският консерватизъм през втората половина на XIX-началото на XX век“* както и личните ми впечатления от развитието и професионалното израстване на дисертанта ми дават основание с пълна убеденост да препоръчам на почитаемите членове на Научното жури да присъдят образователната и научна степен „Доктор“ на Светослав Валериев Маноилов.

София
11.12.2011

Подпис:.....
(доц. д-р Росица Ташева)